

стратегії розвитку, а й від того, який економічний клімат буде встановлено у взаємовідносинах суб'єктів туристичного господарювання як між собою, так і з державою. Механізм формування таких відносин сьогодні знаходиться у стадії становлення, але очевидним є те, що розвиток туристичної індустрії має опиратися на нові методи господарювання, ефективні організаційні структури, економічну свободу виробників туристичного продукту, що в умовах наростаючої конкуренції забезпечить насичення туристичного ринку високоякісними послугами і сприятиме соціально-економічному прогресу території.

До основних напрямів туристичної політики, які потребують удосконалення, можна віднести:

- захист прав подорожуючих;
- захист інтересів виробників вітчизняного туристичного продукту;
- підтримка внутрішнього та в'їзного туризму, що може проявитися у формі прямих інвестицій у формування туристичної інфраструктури, наукового та рекламно-інформаційного забезпечення просування національного туристичного продукту на світовому ринку, податкових та митних пільг, стимулюючих надходження інвестицій.

Для практичної реалізації цих цілей пропонується низка заходів, до яких можна віднести: створення нормативно-правової бази розвитку туризму, що відповідає міжнародній практиці; формування економічних механізмів стимулювання розвитку іноземного та внутрішнього туризму і залучення інвестицій у цю галузь; введення жорсткої системи сертифікації і ліцензування туристичної діяльності.

Список використаних джерел

1. Муковський І. Т. *Міжнародний туризм як форма інтеграційних процесів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://tourlib.net/statti_ukr/mukovsky.htm*
2. *Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ecu.gov.ua/ua/file>.*

**Василь БРИЧ,
Микола ЛЯХОВЕЦЬКИЙ**
*Тернопільський національний
економічний університет*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

Туризм визнано одним з пріоритетних напрямків національної культури й економіки. І це повністю погоджується з світовими тенденціями, які свідчать, що туристична сфера буде індустрією XXI століття.

Туристичний бізнес в Україні зазнає жорсткої конкуренції з боку інших держав, та ми й самі нерідко віддаємо перевагу закордонним вояжам. Останніми роками в Україні прийнято низку державних рішень на зміцнення та розширення законодавчої бази з туризму.

Принциповою проблемою сучасного управління індустрією туризму залишається відсутність його чіткого механізму, взаємопов'язаної та виваженої сукупності прийомів, методів та важелів впливу на суб'єктів господарювання в туристичній галузі. Ще й досі розвиток туризму в нашій країні регулюється лише декількома спеціальними постановами, програмами та Законом «Про туризм». Тож не викликає сумніву, що у законодавчій справі зроблено ще далеко не все, адже прийнятими документами визначені лише головні умови розвитку туристичної галузі. Цілком природно, що і в туризмі невизначеність, щодо державного управлінського механізму як категорії менеджменту існує не лише у лексичних нюансах, стосовно яких так люблять сперечатися сучасні науковці, але й і у його внутрішній структурі. Майже немає ґрунтовних наукових розробок з приводу ефективної реалізації механізму управління туристичною індустрією у створенні правового поля функціонування її суб'єктів, організаційному регулюванні, фінансово-інвестиційній політиці, діяльності в сфері міжнародних контактів. [3, с. 26]. В подальшому потребує всебічної розробки механізм виконання стратегічних рішень державних органів влади. Йдеться перш за все про видання на їх підставі відповідних підзаконних актів та інструкцій, які б реально сприяли зростанню соціально-економічної ефективності туризму в Україні та поповненню державного та місцевих бюджетів.

Не заперечуючи важливості запровадження таких засобів організаційного регулювання туристичної сфери, як ліцензування та сертифікація, значну увагу яким надано безпосередньо в Законі України «Про туризм», варто підкреслити, що їх перелік не повинен обмежуватися лише цим.

Важливим чинником впливу держави на туристичну індустрію, особливо в період ринкової трансформації економіки, постає фінансова політика. Нагальна необхідність її реформування обумовлена невпинним зростанням зношеності матеріально-технічної бази туризму.

Самостійно вирішити проблему накопичення достатніх інвестиційних ресурсів окремі підприємства не спроможні, тому провідна роль у цьому процесі, безперечно, має належати державі. Втім очікуваних кроків з її боку практично не спостерігається: пільгових умов оподаткування та залучення іноземних інвестицій не створено, через дефіцит бюджетних коштів пряме фінансування та державне кредитування галузі майже відсутні.

Реальні перспективи залучення інвестицій у фінансування проектів розвитку підприємств української туристичної індустрії відкриває участь у спільних міжнародних програмах, що обіймають широкий комплекс проблем від навчання нетрадиційних видів туризму. Зараз подібні програми здійснюються такими організаціями, як ВТО, TACIS, Світовий банк, спеціалізовані структури ООН, Американська асоціація туристичного агенства (ASTA) та багатьма іншими. Але в Україні необхідної державної підтримки в цьому питанні поки що немає. Недостатня увага приділяється такими чинникам підвищення туристичної привабливості держави, як спрощення прикордонних і митних формальностей, паспортно-візового режиму тощо. У цьому контексті не може бути залишений осторонь факт початку функціонування Міждержавної Ради по туризму країн СНД, поява якої створила усі умови для відновлення єдиного туристичного простору, тісної інтеграції та співробітництва в напрямку уніфікації державних галузевих стандартів і нормативно-правової бази, розробки спільних туристичних

маршрутів. [3, с- 27-28]Ще одна проблема, яка суттєво впливає для розвитку туризму в Україні є ціна. З точки зору в'їзного туризму Україна є на сьогодні однією з найдорожчих країн світу. Ціни на готелі у нас набагато вищі, ніж в Європі чи Азії. Наприклад, в столичних готелях «Прем'єр-палац», «Редісон» або «Хайят», ціна на добу за стандартний номер становить 600 долларів. А в таких містах як Лондон чи Париж ціна значно менша. Щодо Криму, то тут також ціни високі порівняно з Туреччиною чи Єгиптом. В Україні назріла потреба в розробці принципово нових підходів до управління туристичною сферою, кардинальної перебудови його організаційної структури, особливо із підготовки «Євро-2012».

Світова фінансова криза зробила Україну досить привабливою для туристів. Це пояснюється тим, що в країні зараз відбувається знецінення гривні. Ціни в Україні лишились на тому ж рівні, але для іноземних туристів, унаслідок девальвації, з'явився стимул сюди їхати. Ціни в Україні для них знизились на 40-50%. Разом із тим, за даними Міністерства культури та туризму України, динаміка в'їзного туризму в Україні поступово зростає. Так, у 2008 році до України завітало 25 мільйонів туристів. [8]Туризм в Україні може та повинен стати сферою реалізації ринкових механізмів, джерелом поповнення держаного та місцевих бюджетів, засобом загальнодоступного та повноцінного відпочинку, і оздоровлення, а також ознайомлення з історико-культурною спадщиною. Пріоритетним видом туризму для України залишається іноземний (в'їзний) туризм, як вагомий чинник поповнення валютними надходженнями державної скарбниці та створення додаткових робочих місць.

Метою розвитку туризму в Україні є створення сприятливого організаційно-правового й економічного середовища для розвитку цієї галузі, зормування конкурентоспроможного на світовому ринку вітчизняного туристичного продукту на основі використання природного та історико-культурного потенціалу України, забезпечення її соціально-економічних інтересів і екологічної безпеки. [1, с- 15]

Для реалізації поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання: впровадити ефективні механізми фінансово-економічного регулювання розвитку галузі туризму;

- визначити шляхи, форми та методи стимулювання розвитку підприємництва в цій сфері;
- створити, з урахуванням соціально-економічних інтересів держави, ефективну модель інвестиційної політики в галузі туризму;
- удосконалити організаційні структури управління галуззю туризму;
- забезпечити раціональне використання та відновлення природного та історико-культурного середовища;
- прийняти екологічні регламенти та затвердити допустимі норми освоєння туристичних ресурсів, розробити механізми їх дій та запровадити в практику управління. Основу державної політики в галузі туризму повинні складати такі чинники:
- державне стимулювання внутрішнього та іноземного (в'їзного) туризму, в тому числі через удосконалення системи оподаткування;
- забезпечення внутрішньої конвертованості туристичних послуг шляхом підвищення їх якості та розширення асортименту, поліпшення умов обслуговування туристів;

- поетапна приватизація туристичних об'єктів з їх інфраструктурою;
- будівництво нових, реконструкція та модернізація діючих туристичних об'єктів;
- державне фінансування відновлення пам'яток архітектури, культури, історії України;
- організація приміських зон короткочасного відпочинку, створення нових рекреаційних зон загальнодержавного та місцевого значення;
- сприяння організації виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції для забезпечення потреб туристів і відпочиваючих у високоякісних продуктах харчування;
- залучення приватного сектора, особливо у сільській місцевості, до рекреаційно-туристичного підприємництва та підсобної діяльності у сфері туризму (сільського зеленого туризму);
- створення сучасної інформаційно-маркетингової служби у сфері туристичного бізнесу; [2, с. 14]

Реалізація основних напрямів стимулюватиме туристичну діяльність в Україні, посилить взаємозв'язок туризму з іншими пріоритетними сферами соціального, економічного та культурного розвитку окремих регіонів і всієї країни. А це, у свою чергу, сприятиме зростанню, авторитету України на світовому ринку туристичних послуг, зміцненню економіки країни, наповненню державного бюджету, створенню потужної туристичної галузі, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духовного потенціалу суспільства.

Список використаних джерел

1. *Виноградська А. Розвиток українського туристичного бізнесу // Економіка. Фінанси. Право. - 2002. - 13-15с.*
2. *Олійник О. Туризм в Україні має перспективи // Урядовий кур'єр. -2001. - 12-14с.*
3. *Прейгер Д., Молярчук І. Розвиток іноземного туризму в Україні в контексті розбудови міжнародних транспортних коридорів // Економіка України.-2001.-26-28с.*
4. *Цьбух В.И. Перспективи развития национальной туристической индустрии // Гостиничный и ресторанный бизнес. - 2001. - 56-57с.*
5. <http://ebk.net.Ua/Book/MenedamentZED/10-15/6131.htm>
6. <http://ru.wikipedia.org/wiki/ТипНЗМ>
7. <http://nad.org.ua/ua/forum/22556.htm>
8. http://qolosua.com/suspilstvo/2009/03/1_3/kriza-zrobila-ukrayinu-privablivovu-dlya-turistiv.html